T084 TKL 2 (43) 1509 Luận Đại Trí Độ-Giải Thích Phẩm 23-Hàm Thụ

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 51 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM HAI MÖÔI BA: HAØM THUÏ

KINH: Phaät baûo Tu-boà-ñeà: OÂng noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng? Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Tu-boà-ñeà! Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng, khoâng coù phöông Ñoâng, khoâng coù phöông Nam, phöông Taây, phöông Baéc, boán goùc, treân döôùi, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng coù phöông Ñoâng, khoâng coù phöông Nam, phöông Taây, phöông Baéc, boán goùc, treân döôùi. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng chaúng phaûi daøi, chaúng phaûi ngaén, chaúng phaûi vuoâng, chaúng phaûi troøn, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi daøi, chaúng phaûi ngaén, chaúng phaûi vuoâng, chaúng phaûi troøn. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng, chaúng phaûi xanh, chaúng phaûi vaøng, chaúng phaûi ñoû, chaúng phaûi traéng, chaúng phaûi ñen, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi xanh, chaúng phaûi vaøng, chaúng phaûi ñoû, chaúng phaûi traéng, chaúng phaûi ñen. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng chaúng phaûi quaù khöù, chaúng phaûi vò lai, chaúng phaûi hieän taïi, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi quaù khöù, chaúng phaûi vò lai, chaúng phaûi hieän taïi. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng chaúng theâm chaúng bôùt, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng theâm chaúng bôùt. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng, khoâng nhô, khoâng saïch, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng nhô, khoâng saïch. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng, khoâng sinh, khoâng dieät, khoâng truï, khoâng bieán khaùc, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng sinh, khoâng dieät, khoâng truï, khoâng bieán khaùc. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng chaúng phaûi thieän, chaúng phaûi baát thieän, chaúng phaûi kyù, chaúng phaûi voâ kyù, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi thieän, chaúng phaûi baát thieän, chaúng phaûi kyù, chaúng phaûi voâ kyù. Vì vaäy, neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Nhö hö khoâng khoâng thaáy, khoâng nghe, khoâng hieåu, khoâng bieát, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng thaáy, khoâng nghe, khoâng hieåu, khoâng bieát. Nhö hö khoâng khoâng theå hieåu, khoâng theå bieát, khoâng theå thaáy, khoâng theå döùt, khoâng theå chöùng, khoâng theå tu, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng theå hieåu, khoâng theå bieát, khoâng theå thaáy, khoâng theå döùt, khoâng theå chöùng, khoâng theå tu. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 51 2

Nhö hö khoâng chaúng phaûi töôùng nhieãm, chaúng phaûi töôùng lìa nhieãm, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi töôùng nhieãm, chaúng phaûi töôùng lìa nhieãm. Nhö hö khoâng chaúng troùi buoäc ôû theo coõi Duïc, chaúng troùi buoäc theo coõi Saéc, chaúng troùi buoäc theo coõi Voâ saéc, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng troùi

buoäc theo coõi Duïc, chaúng troùi buoäc theo coõi Saéc, chaúng troùi buoäc theo coõi Voâ saéc. Nhö hö khoâng khoâng coù taâm môùi phaùt, cuõng khoâng coù taâm thöù hai, ba, boán, naêm, saùu, baûy, taùm chín, möôøi, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng coù taâm môùi phaùt, cho ñeán taâm thöù möôøi. Nhö hö khoâng, khoâng coù ñòa vò Caøn-tueä, Taùnh ñòa, Baùt nhaân ñòa, Kieán ñòa, Baïc ñòa, Ly duïc ñòa, Dó bieän ñòa, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng coù ñòa vò Caøn-tueä, cho ñeán khoâng coù ñòa vò Dó bieän. Nhö hö khoâng, khoâng coù quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la-haùn, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng coù quaû Tu-ñaø-hoaøn, cho ñeán khoâng coù quaû A-la-haùn. Nhö hö khoâng, khoâng coù ñòa vò Thanh-vaên, khoâng coù ñòa vò Bích- chi Phaät, khoâng coù ñòa vò Phaät, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, khoâng ñòa vò Thanh-vaên cho ñeán ñòa vò Phaät. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Nhö hö khoâng, chaúng phaûi coù saéc, chaúng phaûi khoâng coù saéc, chaúng phaûi coù theå thaáy, chaúng phaûi khoâng theå thaáy, chaúng phaûi coù ñoái ngaïi, chaúng phaûi khoâng ñoái ngaïi, chaúng phaûi hôïp chaúng phaûi taùn, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi coù saéc, chaúng phaûi khoâng coù saéc, chaúng phaûi coù theå thaáy, chaúng phaûi khoâng theå thaáy, chaúng phaûi coù ñoái ngaïi, chaúng phaûi khoâng coù ñoái ngaïi, chaúng phaûi hôïp, chaúng phaûi taùn. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng chaúng phaûi thöôøng, chaúng phaûi voâ thöôøng, chaúng phaûi vui, chaúng phaûi khoå, chaúng phaûi ngaõ, chaúng phaûi voâ ngaõ, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi thöôøng, chaúng phaûi voâ thöôøng, chaúng phaûi vui, chaúng phaûi khoå, chaúng phaûi ngaõ, chaúng phaûi voâ ngaõ. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng, chaúng phaûi khoâng, chaúng phaûi chaúng khoâng, chaúng phaûi töôùng, chaúng phaûi voâ töôùng, chaúng phaûi laøm, chaúng phaûi khoâng laøm, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi khoâng, chaúng phaûi chaúng khoâng, chaúng phaûi töôùng, chaúng phaûi voâ töôùng, chaúng phaûi laøm, chaúng phaûi khoâng laøm. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 51 3

Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng chaúng phaûi tòch dieät, chaúng phaûi chaúng tòch dieät, chaúng phaûi lìa, chaúng phaûi chaúng lìa, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi tòch dieät, chaúng phaûi chaúng tòch dieät, chaúng phaûi lìa, chaúng phaûi chaúng lìa. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng, chaúng phaûi toái, chaúng phaûi saùng, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi toái chaúng phaûi saùng. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng, chaúng phaûi khaû ñaéc, chaúng phaûi baát khaû ñaéc, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi khaû ñaéc, chaúng phaûi baát khaû ñaéc. Vì vaäy neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Nhö hö khoâng, chaúng phaûi coù theå noùi, chaúng phaûi khoâng theå noùi, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi coù theå noùi, chaúng phaûi khoâng theå noùi. Vì vaäy, neân noùi Ñaïi thöøa cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng. Tu-boà-ñeà! Do nhaân duyeân aáy, neân noùi Ñaïi thöøa, cuøng vôùi hö khoâng bình

ñaúng. LUAÄN: Luaän giaû noùi: Tu-boà-ñeà taùn thaùn Ñaïi thöøa nhö hö khoâng, Phaät lieàn thuaät roäng thaønh vieäc aáy. Nhö hö khoâng, khoâng coù möôøi phöông, Ñaïi thöøa cuõng khoâng coù möôøi phöông, cuõng khoâng coù daøi ngaén, vuoâng troøn, xanh, vaøng ñoû, traéng. Hoûi: Hö khoâng coù theå nhö vaäy, laø phaùp voâ vi, khoâng coù saéc, khoâng phöông höôùng, coøn Ñaïi thöøa laø phaùp höõu vi, laø saéc phaùp, ñoù laø boá thí, trì giôùi v.v... laøm sao noùi cuøng vôùi hö khoâng bình ñaúng? Ñaùp: Saùu Ba-la-maät coù hai thöù laø theá gian vaø xuaát theá gian. Theá gian laø höõu vi, saéc phaùp, chaúng ñoàng vôùi hö khoâng. Xuaát theá gian cuøng vôùi nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá, hoøa hôïp vôùi trí tueä neân gioáng nhö hö khoâng. Töø sau khi chöùng ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn, khoâng coù phaân bieät nhö hö khoâng. Laïi nöõa, nhö Phaät duøng trí voâ ngaïi, quaùn thaät töôùng nhö hö khoâng ngöôøi khaùc thì khoâng ñöôïc nhö vaäy, vì trí tueä khoâng ñöôïc thanh tònh roát raùo. Laïi nöõa, Phaät tröôùc sau noùi caùc phaùp roát raùo khoâng, nhö töôùng Voâ- dö Nieát-baøn, nhö hö khoâng, khoâng neân nghi ngôø. Caùc phaùp khaùc cuõng nhö vaäy, cho ñeán nhö hö khoâng, chaúng phaûi noùi, chaúng phaûi chaúng noùi cuõng nhö vaäy. Hoûi: Nhö hö khoâng, noùi laø khoâng coù gì laø ñuû, côù sao noùi khoâng coù caùc töôùng? Ñaùp: Boà-taùt môùi phaùt taâm, taâm ñaém tröôùc caùc phaùp nhaân duyeân trong ngoaøi, vì vaäy neân Phaät noùi nhö hö khoâng, khoâng coù caùc töôùng, Ñaïi

thöøa cuõng nhö vaäy. KINH: Tu-boà-ñeà! Nhö lôøi oâng noùi: Nhö hö khoâng haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh, Ñaïi thöøa cuõng haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Tu-boà-ñeà! Chuùng sinh khoâng coù neân bieát hö khoâng khoâng coù; hö khoâng khoâng coù neân bieát Ñaïi thöøa cuõng khoâng coù. Vì nhaân duyeân aáy neân Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. Vì côù sao? Vì chuùng sinh, hö khoâng, Ñaïi thöøa, caùc phaùp aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ñaïi thöøa khoâng coù, neân bieát voâ soá khoâng coù; voâ soá khoâng coù, neân bieát voâ löôïng khoâng coù; voâ löôïng khoâng coù, neân bieát voâ bieân khoâng coù; voâ bieân khoâng coù, neân bieát heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh, vì sao? Vì chuùng sinh, hö khoâng, Ñaïi thöøa, voâ soá, voâ löôïng, voâ bieân, heát thaûy phaùp aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ khoâng coù, cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng coù, neân bieát nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá khoâng coù; nhö nhö, phaùp taùnh, thaät teá khoâng coù, neân bieát cho ñeán voâ löôïng voâ bieân voâ soá khoâng coù, voâ löôïng voâ bieân voâ soá khoâng coù, neân bieát heát thaûy phaùp khoâng coù. Tu-boà- ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh, vì sao? Vì chuùng sinh cho ñeán keû bieát, keû thaáy, thaät teá, cho ñeán voâ löôïng voâ bieân voâ soá, heát thaûy phaùp aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ khoâng coù, cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng coù, neân bieát taùnh baát khaû tö nghì khoâng coù; taùnh baát khaû tö nghì khoâng coù, neân bieát saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng coù; saéc, thoï, töôûng, haønh,

thöùc khoâng coù, neân bieát hö khoâng khoâng coù; hö khoâng khoâng coù, neân bieát Ñaïi thöøa khoâng coù; Ñaïi thöøa khoâng coù, neân bieát voâ soá khoâng coù; voâ soá khoâng coù, neân bieát voâ löôïng khoâng coù; voâ löôïng khoâng coù, neân bieát voâ bieân khoâng coù; voâ bieân khoâng coù, neân bieát heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, neân bieát Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. Vì sao? Tu-boà-ñeà! Vì ngaõ cho ñeán keû bieát, keû thaáy v.v... heát thaûy phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ khoâng coù cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng coù, neân bieát maét khoâng coù; tai, muõi, löôõi, thaân, yù khoâng coù; maét cho ñeán yù khoâng coù, neân bieát hö khoâng khoâng coù; hö khoâng khoâng coù, neân bieát Ñaïi thöøa khoâng coù; Ñaïi thöøa khoâng coù, neân bieát voâ soá khoâng coù; voâ soá khoâng coù, neân bieát voâ löôïng khoâng coù; voâ löôïng khoâng coù, neân bieát voâ bieân khoâng coù; voâ bieân khoâng coù, neân bieát heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá

chuùng sinh. Vì sao? Tu-boà-ñeà! Vì ngaõ cho ñeán heát thaûy caùc phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ khoâng coù cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng coù, neân bieát Thí Ba-la-maät khoâng coù; Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù; Baùt- nhaõ Ba-la-maät khoâng coù, neân bieát hö khoâng khoâng coù; hö khoâng khoâng coù neân bieát Ñaïi thöøa khoâng coù; Ñaïi thöøa khoâng coù, neân bieát voâ löôïng voâ bieân voâ soá khoâng coù; voâ löôïng voâ bieân voâ soá khoâng coù, neân bieát heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieán voâ soá chuùng sinh. Vì sao? Vì ngaõ, chuùng sinh, cho ñeán heát thaûy caùc phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ khoâng coù cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng coù, neân bieát “noäi khoâng” khoâng coù cho ñeán “voâ phaùp höõu phaùp khoâng” khoâng coù; voâ phaùp höõu phaùp khoâng khoâng coù, neân bieát hö khoâng khoâng coù; hö khoâng khoâng coù, neân bieát Ñaïi thöøa khoâng coù; Ñaïi thöøa khoâng coù, neân bieát voâ soá voâ löôïng voâ bieân khoâng coù; voâ soá voâ löôïng voâ bieân khoâng coù, neân bieát heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. Vì sao? Vì ngaõ, chuùng sinh, cho ñeán heát thaûy caùc phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ, chuùng sinh cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng coù, neân bieát Boán nieäm xöù khoâng coù; Boán nieäm xöù khoâng coù, cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung khoâng coù; Möôøi taùm phaùp khoâng chung khoâng coù, neân bieát hö khoâng khoâng coù; hö khoâng khoâng coù, neân bieát Ñaïi thöøa khoâng coù; Ñaïi thöøa khoâng coù, neân bieát voâ soá voâ löôïng voâ bieân khoâng coù; voâ soá voâ löôïng voâ bieân khoâng coù, neân bieát heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa aáy haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. Vì sao? Vì ngaõ, chuùng sinh, cho ñeán heát thaûy caùc phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ, chuùng sinh khoâng coù, cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng coù,

neân bieát Taùnh ñòa khoâng coù, cho ñeán Dó taùc ñòa khoâng coù; Dó taùc ñòa khoâng coù, neân bieát hö khoâng khoâng coù; hö khoâng khoâng coù, neân bieát Ñaïi thöøa khoâng coù; Ñaïi thöøa khoâng coù, neân bieát voâ soá voâ löôïng voâ bieân khoâng coù; voâ soá voâ löôïng voâ bieân khoâng coù, neân bieát heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. Vì sao? Vì ngaõ, chuùng sinh, cho ñeán heát thaûy caùc phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ, chuùng sinh,cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng coù, neân bieát Tu-ñaø-hoaøn khoâng coù; Tu-ñaø-hoaøn khoâng coù, neân bieát Tö-

ñaø-haøm khoâng coù; Tö-ñaø-haøm khoâng coù, neân bieát A-na-haøm khoâng coù; A-na-haøm khoâng coù, neân bieát A-la-haùn khoâng coù; A-la-haùn khoâng coù, neân bieát cho ñeán heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Vì nhaân duyeân aáy, Tu-boà- ñeà! Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh, vì sao? Tu-boà- ñeà! vì ngaõ cho ñeán heát thaûy caùc phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngaõ cho ñeán keû bieát keû thaáy khoâng coù, neân bieát Thanh-vaên thöøa khoâng coù; Thanh-vaên thöøa khoâng coù, neân bieát Bích-chi Phaät thöøa khoâng coù; Bích-chi Phaät thöøa khoâng coù, neân bieát Phaät thöøa khoâng coù; Phaät thöøa khoâng coù, neân bieát ngöôøi Thanh-vaên khoâng coù; ngöôøi Thanh-vaên khoâng coù, neân bieát Tu-ñaø-hoaøn khoâng coù; Tu-ñaø-hoaøn khoâng coù cho ñeán Phaät khoâng coù; Phaät khoâng coù, neân bieát Trí nhaát thieát chuûng khoâng coù; Trí nhaát thieát chuûng khoâng coù, neân bieát hö khoâng khoâng coù; hö khoâng khoâng coù, neân bieát Ñaïi thöøa khoâng coù; Ñaïi thöøa khoâng coù, neân bieát cho ñeán heát thaûy caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. Vì sao? Vì ngaõ cho ñeán heát thaûy caùc phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Tu-boà-ñeà! Nhö Taùnh Nieát-baøn haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh, Ñaïi thöøa cuõng haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. Tu-boà-ñeà! Vì nhaân duyeân aáy, Nhö hö khoâng haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soà chuùng sinh, Ñaïi thöøa cuõng nhö vaäy, haøm thuï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh. LUAÄN: Hoûi: Sao khoâng noùi hö khoâng roäng lôùn voâ bieân neân haøm thuï heát thaûy vaät, maø laïi noùi hö khoâng khoâng coù neân coù theå haøm thuï heát thaûy chuùng sinh, moïi vaät, Ñaïi thöøa cuõng khoâng coù? Ñaùp: Hieän thaáy hö khoâng khoâng coù, heát thaûy vaïn vaät ñeàu ôû trong ñoù, vì khoâng coù neân coù theå haøm thuï. Hoûi: Taâm, taâm soá phaùp cuõng khoâng hình chaát, sao khoâng haøm thuï heát thaûy vaïn vaät? Ñaùp: Taâm, taâm soá phaùp coù töôùng giaùc tri, chaúng phaûi töôùng haøm thuï. Laïi khoâng coù choã ôû, hoaëc trong hoaëc ngoaøi, hoaëc gaàn hoaëc xa, chæ do töôùng phaân bieät neân bieát coù taâm. Phaùp hình saéc coù choã ôû, nhaân choã coù saéc neân bieát coù hö khoâng, do saéc khoâng dung thoï caùc vaät neân bieát hö khoâng dung thoï caùc vaät. Saéc vôùi hö khoâng traùi nhau, saéc neáu khoâng dung thoï, thì bieát hö khoâng dung thoï; nhö do voâ minh neân bieát coù minh, do khoå neân bieát coù vui, nhaân saéc khoâng coù neân noùi coù hö khoâng,

chöù khoâng coù töôùng rieâng. Laïi nöõa, taâm, taâm soá phaùp coøn coù nghóa khoâng dung thoï, nhö taâm taø kieán khoâng dung thoï chaùnh kieán, taâm chaùnh kieán khoâng dung thoï taø kieán. Hö khoâng thì khoâng nhö vaäy, heát thaûy ñeàu dung thoï.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 51 7

Laïi taâm, taâm soá phaùp coù töôùng sinh dieät, laø phaùp coù theå döùt, coøn hö khoâng thì khoâng vaäy. Taâm, taâm soá phaùp vaø hö khoâng ñeàu ñoàng voâ saéc, voâ hình, chöù khoâng ñöôïc noùi hoaøn toaøn khoâng khaùc. Vì vaäy, neân trong caùc phaùp, chæ noùi hö khoâng coù theå dung thoï heát thaûy. Hoûi: Tröôùc toâi hoûi yù khoâng phaûi vaäy! YÙ toâi hoûi côù sao khoâng noùi hö khoâng vì voâ löôïng voâ bieân coù theå dung thoï heát thaûy vaät, maø laïi noùi vì khoâng coù neân dung thoï heát thaûy vaät? Ñaùp: Toâi noùi hö khoâng khoâng coù töï töôùng laø ñoái ñaõi vôùi saéc töôùng maø noùi hö khoâng; neáu khoâng coù töï töôùng thì khoâng coù hö khoâng, laøm sao noùi noù voâ löôïng voâ bieân! Hoûi: OÂng noùi töôùng dung thoï, töùc laø hö khoâng, côù sao noùi khoâng coù? Ñaùp: Töôùng dung thoï töùc laø khoâng coù saéc töôùng, choã saéc khoâng ñeán ñöôïc, goïi laø hö khoâng, vì vaäy neân khoâng coù hö khoâng. Neáu thaät coù hö khoâng, thì khi chöa coù saéc phaûi khoâng coù hö khoâng; neáu chöa coù saéc ñaõ coù hö khoâng, thì hö khoâng voâ töôùng. Vì sao? Vì chöa coù saéc. Nhaân saéc neân bieát coù hö khoâng, coù saéc neân lieàn bieát coù voâ saéc. Neáu tröôùc coù saéc, sau coù hö khoâng, thì hö khoâng laø phaùp taïo taùc, phaùp taïo taùc thì khoâng goïi laø thöôøng. Neáu coù phaùp voâ töôùng laø khoâng theå coù ñöôïc, vì vaäy neân khoâng coù hö khoâng. Hoûi: Neáu thöôøng coù hö khoâng, nhaân saéc neân töôùng hö khoâng hieän roõ, vaäy töôùng hieän ra sau aáy ôû hö khoâng? Ñaùp: Neáu hö khoâng tröôùc khoâng coù töôùng, sau coù töôùng cuõng khoâng coù choã ôû. Neáu hö khoâng tröôùc coù töôùng, töôùng khoâng coù sôû töôùng; neáu tröôùc khoâng coù töôùng, töôùng cuõng khoâng coù choã ôû. Neáu lìa töôùng laø voâ töôùng, vì töôùng khoâng coù choã ôû; neáu töôùng khoâng coù choã ôû, thì choã sôû töôùng cuõng khoâng coù, choã sôû töôùng khoâng coù, neân töôùng cuõng khoâng coù. Lìa töôùng vaø choã töôùng ôû, thì khoâng coøn coù phaùp. Vì vaäy neân hö khoâng khoâng goïi laø töôùng, khoâng goïi laø sôû töôùng; khoâng goïi laø phaùp, khoâng goïi laø phi phaùp; khoâng goïi laø coù, khoâng goïi laø khoâng coù. Döùt caùc ngoân ngöõ thì vaéng laëng nhö Voâ-dö Nieát-baøn. Caùc phaùp khaùc cuõng nhö vaäy. Hoûi: Neáu heát thaûy phaùp nhö vaäy töùc laø hö khoâng, côù sao coøn laáy hö khoâng laøm ví duï? Ñaùp: Nhaân quaû caùc phaùp ñeàu laø hö doái. Nhaân voâ minh neân coù doái gaït taâm chuùng sinh, chuùng sinh ñaém tröôùc nôi phaùp ñoù maø khoâng ñaém tröôùc nôi hö khoâng. Saùu traàn doái gaït taâm chuùng sinh, hö khoâng tuy cuõng doái gaït maø khoâng nhö vaäy, vì vaäy neân laáy hö khoâng laøm ví duï; laáy vieäc thoâ thieån phaù vieäc vi teá. Nhö hö khoâng nhaân nôi saéc neân chæ coù teân giaû,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 51 8

khoâng coù phaùp nhaát ñònh, chuùng sinh cuõng nhö vaäy, nhaân naêm uaån hoøa hôïp neân chæ coù teân giaû, cuõng khoâng coù phaùp nhaát ñònh. Ñaïi thöøa cuõng nhö theá, vì chuùng sinh khoâng, neân khoâng coù Phaät, khoâng coù Boà-taùt, vì coù chuùng sinh neân coù Phaät coù Boà-taùt; neáu khoâng coù Phaät, khoâng coù Boà-taùt thì khoâng coù Ñaïi thöøa. Vì vaäy neân Ñaïi thöøa hay dung thoï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh; neáu coù phaùp thì khoâng theå dung thoï voâ löôïng chö Phaät vaø ñeä töû. Hoûi: Neáu thaät khoâng coù hö khoâng, laøm sao coù theå dung thoï voâ löôïng voâ bieân voâ soá chuùng sinh? Ñaùp: Vì vaäy neân Phaät noùi vì Ñaïi thöøa khoâng coù neân voâ soá khoâng coù; voâ soá khoâng coù neân voâ löôïng cuõng khoâng coù; voâ löôïng khoâng coù neân voâ bieân cuõng khoâng coù, voâ bieân khoâng coù neân heát thaûy phaùp cuõng khoâng coù, vì vaäy neân coù theå dung thoï. A-taêng-kyø (Asamkya) laø, Taêng-kyø laø Soá, A laø Voâ. Chuùng sinh vaø caùc phaùp moãi moãi khoâng theå coù ñöôïc bieân teá, neân goïi laø voâ soá. Ñeám möôøi phöông hö khoâng xa gaàn khoâng theå coù ñöôïc bieân giôùi cuûa noù, neân goïi laø voâ soá. Phaân bieät ñeám saùu Ba-la-maät, chuûng chuûng boá thí, chuûng chuûng trì giôùi v.v... khoâng coù soá löôïng, ñeám bao nhieâu chuùng sinh ñaõ leân xe (Chaùnh phaùp), seõ leân xe, hieän leân xe, khoâng theå keå heát; aáy goïi laø voâ soá. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi baét ñaàu ñeám chæ coù moät, chæ coù moät, moät moät neân noùi hai. Nhö vaäy v.v... ñeàu laø moät, khoâng coøn caùch ñeám khaùc; neáu ñeám laø moät thì khoâng coù soá (voâ soá). Coù ngöôøi noùi: Heát thaûy phaùp do hoøa hôïp neân coù teân goïi nhö baùnh xe, vaønh baùnh xe, caùi tay hoa xe, caùi baàu giöõa baùnh xe hoøa hôïp neân goïi laø xe, khoâng coù thaät phaùp nhaát ñònh. Moät phaùp khoâng coù neân nhieàu phaùp cuõng khoâng, vì tröôùc moät sau môùi nhieàu. Laïi nöõa, duøng soá ñeám söï vaät, söï vaät khoâng coù neân soá ñeám cuõng khoâng coù, neân goïi laø voâ soá. Voâ löôïng laø nhö laáy ñaáu löôøng vaät, laáy trí tueä löôøng caùc phaùp cuõng nhö vaäy. Caùc phaùp khoâng, neân voâ soá, voâ soá neân voâ löôïng voâ bieân, khoâng coù thaät trí, laøm sao bieát ñöôïc ñònh töôùng caùc phaùp? Voâ löôïng neân voâ bieân, löôïng laø toång töôùng, bieân laø bieät töôùng; löôïng laø töôùng ñaàu, bieân laø töôùng cuoái cuøng. Laïi nöõa, ngaõ cho ñeán keû bieát keû thaáy khoâng coù neân thaät teá cuõng khoâng coù; thaät teá khoâng coù neân voâ soá cuõng khoâng coù; voâ soá khoâng coù, neân voâ löôïng cuõng khoâng coù; voâ löôïng khoâng coù, neân voâ bieân cuõng khoâng coù; voâ bieân khoâng coù, neân heát thaûy phaùp cuõng khoâng coù. Vì vaäy

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 51 9

neân heát thaûy phaùp roát raùo thanh tònh. Ñaïi thöøa dung thoï ñöôïc heát thaûy chuùng sinh vaø phaùp, vì hai vieäc nhaân nhau, neáu khoâng coù chuùng sinh thì khoâng coù phaùp, neáu khoâng coù phaùp thì khoâng coù chuùng sinh. Tröôùc, toång töôùng noùi heát thaûy phaùp khoâng, sau moãi moãi rieâng noùi caùc phaùp khoâng. Thaät teá laø dieäu phaùp sau cuøng, noù cuõng khoâng coù huoáng gì caùc phaùp khaùc. Töø taùnh baát khaû tö löôïng cho ñeán taùnh Nieát-baøn,cuõng nhö vaäy. KINH: Tu-boà-ñeà! Nhö oâng noùi, Ñaïi thöøa aáy chaúng thaáy choã ñeán, chaúng thaáy choã ñi, chaúng thaáy choã ôû. Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Tu-boà-ñeà! Ñaïi thöøa

aáy chaúng thaáy choã ñeán, chaúng thaáy choã ñi, chaúng thaáy choã ôû. Vì sao? Tu-boà-ñeà! Vì heát thaûy caùc phaùp töôùng chaúng ñoäng, neân phaùp aáy khoâng choã ñeán, khoâng choã ñi, khoâng choã ôû. Vì sao? Tu-boà-ñeà! Vì saéc khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Saéc phaùp khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Nhö saéc khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; nhö thoï, töôûng, haønh, thöùc, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Taùnh saéc khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; taùnh thoï, töôûng, haønh, thöùc, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Töôùng saéc khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; töôùng cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Maét, phaùp maét, nhö maét, taùnh, maét töôùng maét khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; tai, muõi, löôõi, thaân, yù, phaùp yù, nhö yù, taùnh yù, töôùng yù, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Ñòa chuûng, phaùp ñòa chuûng, nhö ñòa chuûng, taùnh ñòa chuûng, töôùng ñòa chuûng, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; nöôùc, löûa, gioù, khoâng, thöùc chuûng, phaùp thöùc chuûng, nhö thöùc chuûng, taùnh thöùc chuûng, töôùng thöùc chuûng, cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Nhö, phaùp nhö, nhö nhö, taùnh nhö, töôùng nhö, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Thaät teá, phaùp thaät teá, nhö thaät teá, taùnh thaät teá, töôùng thaät teá, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Baát khaû tö nghì, phaùp baát khaû tö nghì, nhö baát khaû tö

nghì, taùnh baát khaû tö nghì, töôùng baát khaû tö nghì, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Thí Ba-la-maät, phaùp Thí Ba-la-maät, nhö Thí Ba-la- maät, taùnh Thí Ba-la-maät, töôùng Thí Ba-la-maät, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, phaùp Baùt-nhaõ Ba- la-maät, nhö Baùt-nhaõ Ba-la-maät, taùnh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choà naøo. Tu-boà-ñeà! Boán nieäm xöù, phaùp Boán nieäm xöù, nhö Boán nieäm xöù, taùnh Boán nieäm xöù, töôùng Boán nieäm xöù, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt, phaùp Boà-taùt, nhö Boà-taùt, taùnh Boà-taùt, töôùng Boà- taùt, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Phaät, phaùp Phaät, nhö Phaät, taùnh Phaät, töôùng Phaät, khoâng töø ñaâu

ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo; Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, phaùp, nhö, taùnh, töôùng, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Höõu vi phaùp, phaùp höõu vi phaùp, nhö höõu vi phaùp, taùnh höõu vi phaùp, töôùng höõu vi phaùp, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Voâ vi phaùp, phaùp voâ vi phaùp, nhö voâ vi phaùp, taùnh voâ vi phaùp, töôùng voâ vi phaùp, khoâng töø ñaâu ñeán, cuõng khoâng ñi ñaâu, cuõng khoâng ôû choã naøo. Tu-boà-ñeà! Do nhaân duyeân aáy, Ñaïi thöøa khoâng thaáy choã ñeán, khoâng thaáy choã ñi, khoâng thaáy choã ôû. LUAÄN: Luaän giaû noùi: Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Côù sao oâng chæ taùn thaùn Ñaïi thöøa khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng ôû? Heát thaûy phaùp cuõng nhö vaäy, khoâng ñeán, khoâng ñi, khoâng ôû, vì thaät töôùng heát thaûy phaùp chaúng ñoäng Hoûi: Caùc phaùp hieän coù ñeán, ñi, coù theå troâng thaáy, côù sao noùi töôùng noù khoâng ñoäng, khoâng ñeán, khoâng ñi? Ñaùp: Töôùng ñeán, ñi, tröôùc ñaõ phaù, nay seõ noùi laïi: Trong Phaät phaùp khoâng coù ngaõ, khoâng coù chuùng sinh, cho ñeán khoâng coù keû bieát, keû thaáy, neân keû ñeán, keû ñi khoâng coù; keû ñeán, keû ñi khoâng coù, neân töôùng ñeán, töôùng ñi cuõng phaûi khoâng coù. Laïi nöõa, trong ba ñôøi tìm töôùng ñi, khoâng theå coù ñöôïc. Vì côù sao? Vì trong khi ñaõ ñi khoâng ñi, trong khi chöa ñi cuõng khoâng ñi, lìa ñaõ ñi vaø

chöa ñi, trong khi ñi cuõng khoâng ñi. Hoûi: Choã coù thaân ñoäng chuyeån goïi laø ñi; trong ñaõ ñi vaø chöa ñi thaân khoâng ñoäng chuyeån. Vì vaäy neân khi ñi, thaân ñoäng chuyeån, töùc phaûi coù ñi? Ñaùp: Khoâng phaûi vaäy! Lìa töôùng ñi, khi ñi khoâng theå coù ñöôïc; lìa khi ñi, töôùng ñi khoâng theå coù ñöôïc, laøm sao noùi khi ñi coù ñi? Laïi nöõa, neáu khi ñi coù töôùng ñi, lyù daùng lìa töôùng ñi coù khi ñi. Vì sao? Vì oâng noùi khi ñi coù ñi? Laïi nöõa, neáu khi ñi coù ñi, thì neân coù hai ñi: Moät laø bieát khi ñi, hai laø bieát khi ñi coù ñi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì coù loãi gì? Ñaùp: Neáu nhö vaäy coù hai ngöôøi ñi. Vì sao? Vì lìa ngöôøi ñi khoâng coù töôùng ñi, neáu lìa ngöôøi ñi thì khoâng coù töôùng ñi; lìa töôùng ñi thì khoâng coù ngöôøi ñi, theá neân ngöôøi ñi khoâng ñi, ngöôøi khoâng ñi cuõng khoâng ñi; lìa ñi vaø khoâng ñi, cuõng khoâng coù ñi. Ñeán vaø ôû cuõng nhö vaäy. Vì vaäy, Phaät noùi phaùp cuûa ngöôøi phaøm phu hö doái khoâng thaät, tuy laø caùi thaáy cuûa maét thòt nhöng khoâng khaùc loaøi suùc sinh, ñieàu ñoù khoâng theå tin. Theá neân noùi caùc phaùp khoâng ñeán khoâng ñi. khoâng ôû cuõng khoâng ñoäng. Sao vaäy? Nhö theá goïi laø saéc, phaùp saéc, nhö saéc, taùnh saéc, töôùng saéc. Saéc laø vieäc cuûa maét thaáy, chöa phaân bieät toát xaáu, thaät khoâng thaät, töôùng mình töôùng khaùc; phaùp saéc laø chæ voâ thöôøng sinh dieät, baát tònh v.v... Nhö saéc laø saéc do hoøa hôïp coù, nhö boït nöôùc khoâng beàn chaéc, ly taùn thì khoâng coù, hö nguïy khoâng thaät, chæ doái gaït maét ngöôøi. Saéc hieän taïi nhö vaäy, saéc quaù khöù, vò lai cuõng nhö vaäy, nhö hieän taïi löûa noùng, so saùnh bieát löûa quaù khöù vò lai cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, nhö chö Phaät quaùn saéc töôùng roát raùo thanh tònh khoâng, Boà- taùt cuõng neân quaùn nhö vaày: Phaùp saéc, nhö saéc, vì sao khoâng gioáng nhö choã thaáy cuûa phaøm phu? - Vì taùnh noù töï nhö vaäy. - Taùnh aáy thaâm dieäu laøm sao

bieát ñöôïc? Do löïc cuûa töôùng saéc neân bieát ñöôïc. Nhö löûa laáy khoùi laøm töôùng, thaáy khoùi thì bieát coù löûa. Thaáy töôùng saéc nay voâ thöôøng, phaù hoaïi, khoå naõo, thoâ saùp maø bieát taùnh noù laø vaäy. Naêm phaùp aáy khoâng ñi khoâng ñeán khoâng ôû, nhö tröôùc noùi. Cho ñeán voâ vi, phaùp voâ vi; nhö, taùnh, töôùng voâ vi, khoâng ñeán khoâng ñi khoâng ôû cuõng nhö vaäy. KINH: Tu-boà-ñeà! Nhö oâng noùi, Ñaïi thöøa tieàn teá (ñôøi tröôùc) khoâng theå coù ñöôïc, haäu teá khoâng theå coù ñöôïc, trung teá khoâng theå coù ñöôïc, thöøa

aáy ba ñôøi bình ñaúng. Vì vaäy neân goïi laø Ñaïi thöøa. Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Tu-boà-ñeà! Ñaïi thöøa aáy tieàn teá khoâng theå coù ñöôïc, haäu teá khoâng theå coù ñöôïc, trung teá khoâng theå coù ñöôïc, thöøa aáy ba ñôøi bình ñaúng, vì vaäy neân goïi laø Ñaïi thöøa. Vì sao? Tu-boà-ñeà! Ñôøi quaù khöù, ñôøi quaù khöù khoâng; ñôøi vò lai, ñôøi vò lai khoâng; ñôøi hieän taïi, ñôøi hieän taïi khoâng; ba ñôøi bình ñaúng, ba ñôøi bình ñaúng khoâng; Ñaïi thöøa, Ñaïi thöøa khoâng; Boà-taùt, Boà-taùt khoâng. Vì sao? Tu-boà-ñeà! Vì Khoâng aáy chaúng phaûi moät, chaúng phaûi hai, chaúng phaûi ba, chaúng phaûi boán, chaúng phaûi naêm, chaúng phaûi khaùc. Vì vaäy neân noùi ba ñôøi bình ñaúng. AÁy laø Ñaïi thöøa cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt, vì trong thöøa aáy töôùng bình ñaúng chaúng bình ñaúng khoâng theå coù ñöôïc; nhieãm chaúng nhieãm khoâng theå coù ñöôïc; saân chaúng saân khoâng theå coù ñöôïc; si chaúng si khoâng theå coù ñöôïc; maïn chaúng maïn khoâng theå coù ñöôïc, cho ñeán heát thaûy phaùp laønh, phaùp chaúng laønh khoâng theå coù ñöôïc. Trong thöøa aáy thöôøng khoâng theå coù ñöôïc, voâ thöôøng khoâng theå coù ñöôïc, vui khoâng theå coù ñöôïc, khoå khoâng theå coù ñöôïc, thaät khoâng theå coù ñöôïc, khoâng khoâng theå coù ñöôïc; ngaõ khoâng theå coù ñöôïc, voâ ngaõ khoâng theå coù ñöôïc; coõi Duïc khoâng theå coù ñöôïc, coõi Saéc khoâng theå coù ñöôïc, coõi Voâ saéc khoâng theå coù ñöôïc; ñoä coõi Duïc khoâng theå coù ñöôïc, ñoä coõi Saéc khoâng theå coù ñöôïc, ñoä coõi Voâ saéc khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì Ñaïi thöøa aáy töï phaùp khoâng theå coù ñöôïc. Tu-boà-ñeà! Saéc quaù khöù, saéc quaù khöù khoâng, sacé vò lai, saéc hieän taïi, saéc vò lai, saéc hieän taïi khoâng; thoï, töôûng, haønh, thöùc quaù khöù, thoï, töôûng, haønh, thöùc quaù khöù khoâng; thoï, töôûng, haønh, thöùc vò lai, hieän taïi, thoï, töôûng, haønh, thöùc vò lai, hieän taïi khoâng. Trong khoâng, saéc quaù khöù khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì trong khoâng, khoâng cuõng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì trong khoâng, laïi coù saéc quaù khöù ñöôïc! Trong khoâng, saéc vò lai hieän taïi khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì trong khoâng, khoâng cuõng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì trong khoâng coù saéc vò lai hieän taïi ñöôïc! Trong khoâng, thoï, töôûng, haønh, thöùc quaù khöù khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì trong khoâng, khoâng cuõng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì trong khoâng coù thoï, töôûng, haønh, thöùc quaù khöù ñöôïc! Trong khoâng, thoï, töôûng, haønh, thöùc vò lai hieän taïi khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì trong khoâng, khoâng cuõng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì trong khoâng coù thoï, töôûng, haønh, thöùc vò lai, hieän taïi ñöôïc! Tu-boà-ñeà! Thí Ba-la-maät quaù khöù khoâng theå coù ñöôïc, Thí Ba-la- maät vò lai khoâng theå coù ñöôïc, Thí Ba-la-maät hieän taïi khoâng theå coù ñöôïc, trong ba ñôøi bình ñaúng Thí

Ba-la-maät cuõng khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 51 13

Vì trong bình ñaúng, ñôøi quaù khöù khoâng theå coù ñöôïc, ñôøi vò lai khoâng theå coù ñöôïc, ñôøi hieän taïi khoâng theå coù ñöôïc; trong bình ñaúng, bình ñaúng cuõng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì trong bình ñaúng coù ñôøi quaù khöù, ñôøi vò lai, ñôøi hieän taïi ñöôïc! Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Trong ñôøi quaù khöù Boán nieäm xöù khoâng theå coù ñöôïc, cho ñeán trong ñôøi quaù khöù Möôøi taùm phaùp khoâng chung khoâng theå coù ñöôïc. Trong ñôøi vò lai, hieän taïi cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Trong ba ñôøi bình ñaúng Boán nieäm xöù khoâng theå coù ñöôïc, trong ba ñôøi bình ñaúng cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì trong bình ñaúng Boán nieäm xöù ñôøi quaù khöù khoâng theå coù ñöôïc, trong bình ñaúng Boán nieäm xöù ñôøi vò lai khoâng theå coù ñöôïc, trong bình ñaúng Boán nieäm xöù ñôøi hieän taïi khoâng theå coù ñöôïc; trong bình ñaúng, bình ñaúng cuõng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì trong bình ñaúng coù Boán nieäm xöù ñôøi quaù khöù, Boán nieäm xöù ñôøi vò lai, hieän taïi ñöôïc! Trong bình ñaúng, bình ñaúng cuõng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì trong bình ñaúng coù quaù khöù cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung ñöôïc! Ñôøi vò lai, hieän taïi cuõng vaäy. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ngöôøi phaøm phu ñôøi quaù khöù khoâng theå coù ñöôïc, ngöôøi phaøm phu ñôøi vò lai, hieän taïi khoâng theå coù ñöôïc. Trong ba ñôøi bình ñaúng, ngöôøi phaøm phu cuõng khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc, cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng theå coù ñöôïc. Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, Boà-taùt, Phaät trong ñôøi quaù khöù khoâng theå coù ñöôïc, Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, Boà-taùt, Phaät trong ñôøi vò lai, hieän taïi khoâng theå coù ñöôïc. Trong ba ñôøi bình ñaúng, Thanh-vaên, Bích- chi Phaät, Boà-taùt, Phaät khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc, cho ñeán keû bieát, keû thaáy khoâng theå coù ñöôïc. Tu-boà-ñeà! Nhö vaäy, Boà-taùt ma-ha-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät hoïc töôùng ba ñôøi bình ñaúng, seõ ñaày ñuû Trí nhaát thieát chuûng, aáy goïi laø Ñaïi thöøa cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt, nghóa laø töôùng ba ñôøi bình ñaúng. Boà-taùt ma-ha-taùt truù trong thöøa aáy vöôït leân treân heát thaûy theá gian ngöôøi, trôøi, A-tu-la, thaønh töïu Taùt-baø-nhaõ. Baáy giôø, Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Laønh thay, laønh thay! Ñaïi thöøa cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt. Vì sao? Vì caùc Boà-taùt quaù khöù nôi thöøa aáy hoïc ñöôïc Trí nhaát thieát chuûng, caùc Boà-taùt vò lai cuõng ôû nôi thöøa aáy hoïc vaø ñaõ ñöôïc Trí nhaát thieát chuûng. Baïch ñöùc Theá Toân! Caùc Boà-taùt trong möôøi phöông voâ löôïng voâ soá theá giôùi hieän nay cuõng ôû nôi thöøa aáy hoïc ñöôïc Trí nhaát thieát chuûng. Vì vaäy neân, baïch ñöùc Theá Toân!

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 51 14

Thöøa aáy thaät laø Ñaïi thöøa cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt. Phaät baûo Tu-boà-ñeà! Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Chö Phaät quaù khöù vò lai, hieän taïi nôi Ñaïi thöøa aáy hoïc, ñaõ ñöôïc Trí nhaát thieát chuûng, seõ ñöôïc, nay ñöôïc. LUAÄN: Luaän giaû noùi:

Tu-boà-ñeà löôïc taùn thaùn Ñaïi thöøa aáy ñôøi tröôùc, ñôøi sau, ñôøi giöõa trung teá khoâng theå coù ñöôïc, vì ba ñôøi bình ñaúng neân goïi laø Ñaïi thöøa. Nay Phaät dieãn roäng lôøi taùn thaùn cuûa Tu-boà-ñeà: Ba ñôøi taïi sao khoâng theå coù ñöôïc? Ñôøi quaù khöù, ñôøi quaù khöù khoâng, ñôøi vò lai, ñôøi vò lai khoâng, ñôøi hieän taïi, ñôøi hieän taïi khoâng, neân khoâng theå coù ñöôïc. Ba ñôøi bình ñaúng, bình ñaúng laø khoâng. Ñaïi thöøa, Ñaïi thöøa töï khoâng; Boà-taùt, Boà-taùt töï khoâng; aáy laø yù nghóa cuûa töôùng khoâng trong ba ñôøi. Töôùng ba ñôøi khoâng, nhö tröôùc ñaõ noùi. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân cuûa khoâng. Nghóa laø khoâng, töôùng khoâng, chaúng phaûi moät, chaúng phaûi hai, chaúng phaûi ba, chaúng phaûi boán, chaúng phaûi naêm v.v..., chaúng khaùc, chaúng hôïp, chaúng taùn, khoâng coù phaân bieät. Theá neân ba ñôøi bình ñaúng töôùng khoâng, vì khoâng coù gì, bình ñaúng aáy cuõng khoâng Boà-taùt hieåu ñöôïc ba ñôøi bình ñaúng nhö vaäy, khoâng ñeå cho töø ñôøi voâ thæ laïi ñaây laøm meät chaùn, khoâng ñeå cho ñôøi vò lai voâ bieân laøm khoù khaên, aáy laø Boà-taùt ba ñôøi bình ñaúng, goïi laø Ñaïi thöøa. Trong Ñaïi thöøa aáy töôùng bình ñaúng khoâng theå coù ñöôïc, töôùng khoâng bình ñaúng cuõng khoâng theå coù ñöôïc. Ñöôïc Tam-muoäi veà ba ñôøi bình ñaúng aáy, phaù töôùng baát bình ñaúng. Vì ñoái ñaõi töôùng baát bình ñaúng neân coù ñaúng, baát bình ñaúng roát raùo khoâng coù neân ñaúng cuõng khoâng coù. Muoán, chaúng muoán, cho ñeán ba coõi ñoä ba coõi, laø phaùp ñoái ñaõi cuõng nhö vaäy. Trong ñaây Phaät töï noùi: Caùc phaùp aáy ñeàu do nhaân duyeân hoøa hôïp neân khoâng coù töï taùnh, töï taùnh khoâng coù neân khoâng. Laïi nöõa, saéc quaù khöù, töôùng saéc quaù khöù khoâng; vò lai, hieän taïi cuõng nhö vaäy. Nhö saéc, boán uaån khaùc cuõng nhö vaäy. Vì sao? Vì trong khoâng, töôùng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì trong khoâng coù töôùng ba ñôøi naêm uaån ñöôïc! Boà-taùt quaùn naêm uaån khoâng, döùt tham duïc, ñi vaøo ñaïo, laø Thí Ba-la-maät v.v... Cuõng nhö naêm uaån, ba ñôøi khoâng theå coù ñöôïc, vì ba ñôøi bình ñaúng, bình ñaúng töùc laø khoâng. Trong bình ñaúng aáy, Thí Ba- la-maät khoâng theå coù ñöôïc. Hoûi: Côù sao ba ñôøi vaø trong ba ñôøi bình ñaúng, Thí Ba-la-maät khoâng theå coù ñöôïc? Ñaùp: Trong caùc phaùp bình ñaúng khoâng coù ba ñôøi, trong bình ñaúng, töôùng bình ñaúng cuõng khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì coù ba ñôøi. Naêm Ba- la-maät khaùc cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung cuõng nhö vaäy.

Laïi nöõa, trong ba ñôøi töôùng phaøm phu khoâng theå coù ñöôïc, Thanh- vaên cho ñeán Phaät cuõng khoâng theå coù ñöôïc; vì chuùng sinh khoâng vaäy. Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba- la-maät hoïc ba ñôøi bình ñaúng khoâng nhö vaäy, nhoùm caùc coâng ñöùc laønh, lieàn ñaày ñuû Trí nhaát thieát chuûng. Phaät noùi Boà-taùt truù ñöôïc ba ñôøi bình ñaúng nhö vaäy, thì vöôït leân treân heát thaûy theá gian trôøi, ngöôøi vaø A-tu-la. Khi aáy Tu-boà-ñeà, taùn thaùn raèng: Laønh thay, laønh thay! Ñaïi thöøa lôïi ích caùc Boà-taùt. Vì sao? Vì caùc Boà-taùt quaù khöù hoïc Ñaïi thöøa aáy, ñöôïc Trí nhaát thieát chuûng; chöa ñöôïc, nay ñöôïc cuõng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Khoâng coù nhaân duyeân ñöôïc thanh tònh, cuõng khoâng coù nhaân duyeân nhieãm caáu ueá, lôùn nhoû, toát xaáu, troùi môû ñeàu do voâ chuû ñöa ñeán. Coù ngöôøi noùi: Toát xaáu, troùi môû, thôøi tieát ñeán thì töï ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Phöôùc

ñöùc thaønh töïu neân ñöôïc Phaät ñaïo. Coù ngöôøi noùi: Chæ ñöôïc thaät trí tueä thanh tònh môùi ñöôïc Phaät ñaïo. Nhöõng ngöôøi noùi nhö vaäy ñeàu laø phi nhaân duyeân, ít nhaân duyeân, Tu-boà-ñeà khoâng taùn thaùn. Nay Phaät boû phi nhaân duyeân, cuõng boû nhaân duyeân, khoâng ñaày ñuû; maø noùi nhaân duyeân ñaày ñuû, ñoù laø Saùu Ba-la-maät, ba ñôøi Boà-taùt hoïc thöøa aáy ñaày ñuû, ñöôïc thaønh ñaïo. Phaät cuõng ñöôïc Tu- boà-ñeà taùn thaùn noùi: Laønh thay! laønh thay!

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.